

مرکز پژوهش‌های
مجلس شورای اسلامی

مشخصات گزارش:

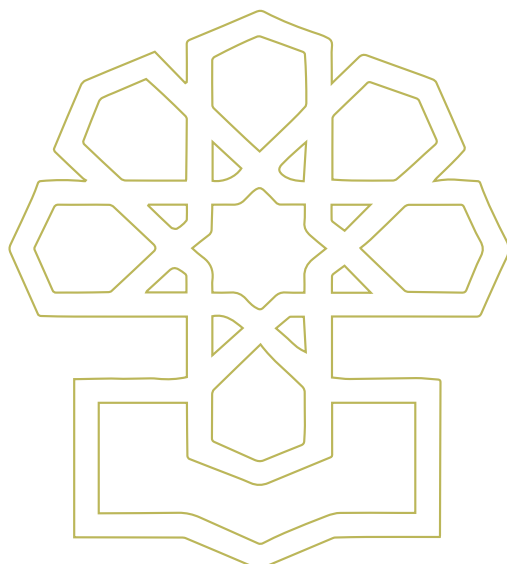
دفتر مطالعات آموزش و فرهنگ

شماره مسلسل:

۲۷۰۱۹۱۹۹

تاریخ انتشار:

۱۴۰۲/۵/۱۶

بررسی اعتبارات آموزش و پرورش در قانون بودجه ۱۴۰۲ کل کشور

محمد صادق عبداللهی

چکیده

در گزارش حاضر به بررسی اعتبارات آموزش و پرورش در قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور و مقایسه آن با لایحه ارسالی از سوی دولت به مجلس پرداخته‌ایم تا ضمن گزارش جزئیات بودجه آموزش و پرورش در سال ۱۴۰۲، تغییرات صورت گرفته در لایحه بودجه عیان شود. بررسی‌ها نشان می‌دهد اعتبارات وزارت آموزش و پرورش با احتساب ردیف‌های متفرقه اعمال نشده (جدول ۹) به میزان ۲,۳۸۳,۵۸۰,۰۴۷ میلیون ریال (۲۳۸ هزار میلیارد تومان) می‌باشد که نسبت به لایحه بودجه ۰/۳۱ درصد (معادل ۷۴۳ میلیارد تومان) کاهش یافته است. این در حالی است که مجموع اعتبارات دستگاه‌های ذیل آموزش و پرورش (مندرج در جدول ۷ قانون بودجه) ۱/۲۴ درصد (معادل ۲۵۵۷ میلیارد تومان) نسبت به آنچه که در لایحه پیش‌بینی شده بود، افزایش داشته است اما به دلیل کاهش ۱۰/۱۸ درصدی (معادل ۳۳۰۰ میلیارد تومان) اعتبارات ردیف‌های متفرقه اعمال نشده (جدول ۹ قانون بودجه) سرجمع اعتبارات کاهش یافته است.

خلاصه مدیریتی

مطالعه قانون بودجه ۱۴۰۲ کل کشور که در جلسه علنی مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید، نشان می‌دهد:

- اعتبارات وزارت آموزش و پرورش با احتساب ردیف‌های متفرقه اعمال نشده (جدول ۹ قانون بودجه) به میزان ۲,۳۸۳,۵۸۰,۰۴۷ میلیون ریال (۲۳۸ هزار میلیارد تومان) می‌باشد که نسبت به لایحه بودجه ۰/۳۱ درصد (معادل ۷۴۳ میلیارد تومان) کاهش یافته است.
- سهم اعتبارات آموزش و پرورش از مصارف بودجه عمومی دولت با اعتبارات در نظر گرفته شده در لایحه ۱۱/۰۵ درصد بوده که با اعمال تغییرات در مجلس شورای اسلامی به ۱۰/۵۳ درصد رسیده است که این به معنای کاهش ۰/۵۲ درصدی سهم آموزش و پرورش از مصارف بودجه عمومی دولت است.
- مجموع اعتبارات دستگاه‌های ذیل آموزش و پرورش (مندرج در جدول ۷ قانون بودجه) ۱/۲۴ درصد (معادل ۲۵۵۷

میلیارد تومان) نسبت به آنچه که در لایحه پیش‌بینی شده بود، افزایش داشته است اما به دلیل کاهش ۱۰/۱۸ درصدی (معادل ۳۳۰۰ میلیارد تومان) اعتبارات ردیف‌های متفرقه اعمال نشده (جدول ۹ قانون بودجه) سرجمع اعتبارات وزارت آموزش و پرورش کاهش یافته است. ■ بیشترین میزان افزایش درصدی بودجه به ترتیب در بودجه هزینه‌ای «سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور»، «فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان»، «اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» و «ستاد وزارت آموزش و پرورش» به میزان ۲۲۳/۳۷، ۱۱۵/۷۷، ۱۱۴/۵۵ و ۸۵/۱۱ درصد بوده است.

■ بیشترین میزان ریالی افزایش بودجه به ترتیب در بودجه هزینه‌ای ستاد وزارت آموزش و پرورش به میزان ۱۵۸۱ میلیارد تومان و بودجه هزینه‌ای «فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان» و «اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» هر کدام به میزان ۵۰۰ میلیارد تومان بوده است.

■ از بودجه «ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها» که عمدتاً صرف پرداخت حقوق و دستمزد می‌شود به میزان ۰/۵۱ درصد معادل ۹۲۰ میلیارد تومان کاسته شده است.

مقدمه

همه‌ساله با ارائه لایحه بودجه از سوی دولت به مجلس شورای اسلامی تحلیل‌ها و گزارش‌های بسیاری از سوی پژوهشگاه‌ها، اندیشکده‌ها و خبرگزاری‌ها منتشر می‌شود که به چند و چون بودجه و جزئیات تقسیم منابع مالی میان دستگاه‌های مختلف پرداخته می‌شود؛ اما پس از تصویب بودجه و ابلاغ آن با وجود تغییرات فراوان و بعضاً اساسی که در فرایند بررسی نمایندگان مجلس شورای اسلامی در بودجه اعمال می‌شود، دیگر کمتر شاهد گزارش‌های تحلیلی هستیم. در حالی که قانون ابلاغ شده به دلیل مجری بودن به مراتب از لایحه اهمیت بیشتری دارد. از این رو در گزارش پیش‌رو تلاش شده است نمایی از بودجه آموزش و پرورش در «قانون بودجه سال ۱۴۰۲ کل کشور» که در جلسه علنی مورخ ۱۴۰۱/۱۲/۲۴ مجلس شورای اسلامی به تصویب رسید، ارائه و تفاوت‌های آن با لایحه اولیه بودجه احصاء شود.

الف) نمای کلی بودجه آموزش و پرورش

بر اساس قانون بودجه ۱۴۰۲ کل کشور، اعتبارات وزارت آموزش و پرورش با احتساب ردیف‌های متفرقه اعمال نشده (جدول ۹ قانون بودجه) به میزان ۲,۳۸۳,۵۸۰,۰۴۷ میلیون ریال (۲۳۸ هزار میلیارد تومان) می‌باشد که نسبت به لایحه بودجه ۰/۳۱ درصد کاهش یافته است؛ آن‌طور که نمایان است این کاهش به دلیل کاهش اعتبارات ردیف‌های متفرقه اعمال نشده به میزان ۱۰/۱۸ درصد بوده و مجموع اعتبارات دستگاه‌های ذیل آموزش و پرورش در جدول ۷ به میزان ۱/۲۴ درصد نسبت به آنچه که در لایحه پیش‌بینی شده بود، افزایش داشته است.

جدول ۱. اعتبارات آموزش و پرورش و سهم از مصارف بودجه عمومی دولت (میلیون ریال)

عنوان	لایحه ۱۴۰۲	قانون ۱۴۰۲	میزان تغییر
مصارف بودجه عمومی دولت	۲۱,۶۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۲,۶۳۴,۹۱۸,۱۱۴	۴/۶۰
اعتبارات آموزش و پرورش (جدول ۷)	۲,۰۶۶,۸۰۹,۰۴۷	۲,۰۹۲,۳۷۹,۰۴۷	۱/۲۴
اعتبارات ردیف‌های متفرقه اعمال نشده (جدول ۹)	۳۲۴,۲۰۱,۰۰۰	۲۹۱,۲۰۱,۰۰۰	-۱۰/۱۸
اعتبارات آموزش و پرورش با احتساب ردیف‌های متفرقه	۲,۳۹۱,۰۱۰,۰۴۷	۲,۳۸۳,۵۸۰,۰۴۷	-۰/۳۱
سهم اعتبارات آموزش و پرورش از مصارف بودجه عمومی دولت	۱۱/۰۵	۱۰/۵۳	-۰/۵۲

سهم اعتبارات آموزش و پرورش از مصارف بودجه عمومی دولت نیز با اعتبارات در نظر گرفته شده در لایحه ۱۱/۰۵ درصد بوده که با اعمال تغییرات در مجلس شورای اسلامی، به خصوص کاهش ۱۰/۱۸ درصدی اعتبارات ردیف‌های متفرقه اعمال نشده، به ۱۰/۵۳ درصد رسیده که این به معنای کاهش ۰/۵۲ درصدی سهم آموزش و پرورش از مصارف بودجه عمومی دولت است.

ب) بودجه آموزش و پرورش به تفکیک هزینه‌ای و تملک‌داری‌های سرمایه‌ای

مطابق آنچه که در جدول ۲ گزارش شده است، با احتساب ردیف‌های متفرقه اعمال نشده مجموع اعتبارات هزینه‌ای آموزش و پرورش ۲,۲۴۹,۱۹۷,۶۴۲ میلیون ریال (معادل ۲۲۴ هزار میلیارد تومان) و مجموع اعتبارات تملک‌داری‌های سرمایه‌ای ۱۳۴,۳۸۲,۴۰۵ میلیون ریال (معادل ۱۳ هزار میلیارد تومان) است که این میزان نشان می‌دهد ۹۴/۳۶ درصد بودجه آموزش و پرورش هزینه‌ای و ۵/۶۴ درصد تملک‌داری‌های سرمایه‌ای است.

جدول ۲. اعتبارات آموزش و پرورش به تفکیک هزینه‌ای و تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (میلیون ریال)

عنوان	هزینه‌ای		تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	
	قانون ۱۴۰۲	لایحه ۱۴۰۲	قانون ۱۴۰۲	لایحه ۱۴۰۲
اعتبارات جدول ۷	۱,۹۷۵,۵۳۷,۶۴۲	۹۱,۲۷۱,۴۰۵	۹۴,۷۸۱,۴۰۵	۳/۸۵
اعتبارات جدول ۹	۲۶۶,۰۰۰,۰۰۰	۵۸,۲۰۱,۰۰۰	۳۹,۶۰۱,۰۰۰	-۳۱/۹۶
کل	۲,۲۴۱,۵۳۷,۶۴۲	۱۴۹,۴۷۲,۴۰۵	۱۳۴,۳۸۲,۴۰۵	-۱۰/۱۰

مقایسه قانون ابلاغ شده با لایحه بودجه ۱۴۰۲ نشان می‌دهد که عمده تغییرات در جدول ۹ و در اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای است که به دلیل کسر ۱۸,۶۰۰,۰۰۰ میلیون ریال (۱۸۶۰ میلیارد تومان) از اعتبارات ردیف ۹ به‌رغم افزودن ۳,۵۱۰,۰۰۰ میلیون ریال (۳۵۱ میلیارد تومان) به اعتبارات دستگاه‌ها در جدول ۷ مجموعاً ۱۰/۱۰ درصد معادل ۱۵۰۹ میلیارد تومان کاهش یافته است.

ج) درآمدهای اختصاصی آموزش و پرورش

همچنان که در جدول ۳ نیز قابل مشاهده است درآمدهای اختصاصی آموزش و پرورش در قانون بودجه نسبت به لایحه بودجه تغییری نداشته است؛ اما تغییر اعتبارات دستگاه‌ها موجب شده که سهم درآمدهای اختصاصی در کل اعتبارات دستگاه‌ها کاهش یابد که به معنای وابستگی بیشتر به منابع دولتی است؛ برای مثال درآمد اختصاصی سازمان ملی پرورش استعدادها در خشان در لایحه ۲۵/۲۳ درصد از بودجه این سازمان را تشکیل می‌داده که با افزایش ۱۷ درصدی اعتبارات هزینه‌ای این سهم به ۲۱,۶۶ درصد رسیده است.

جدول ۳. درآمدهای اختصاصی دستگاه‌های وزارت آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۴۰۲ (میلیون ریال)

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اصلی / اجرایی	لایحه ۱۴۰۲		قانون ۱۴۰۲	
		درآمد اختصاصی	کل اعتبارات	درآمد اختصاصی	کل اعتبارات
۱۲۷۵۰۰	وزارت آموزش و پرورش (ستاد)	۱,۴۱۳,۰۰۰	۳۱,۶۹۱,۲۰۰	۱,۴۱۳,۰۰۰	۴/۴۶
۱۲۷۵۰۴	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی	۶۰۰,۰۰۰	۱۳,۷۹۷,۴۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۴/۳۵
۱۲۷۵۱۲	سازمان مدارس غیردولتی و مرکز توسعه مشارکت‌های مردمی	۲۸۰,۰۰۰	۱,۶۵۳,۳۶۶	۲۸۰,۰۰۰	۱۶/۹۴
۱۲۷۵۱۷	سازمان ملی پرورش استعدادها در خشان	۳۰۷,۰۰۰	۱,۲۱۷,۰۰۰	۳۰۷,۰۰۰	۲۵/۲۳
۱۲۷۵۴۲	دانشگاه شهید رجایی	۴۳۰,۰۰۰	۲,۶۵۰,۰۸۴	۴۳۰,۰۰۰	۱۶/۲۳
۱۲۷۵۹۷	سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک	۱۵۰,۰۰۰	۱,۹۳۹,۰۰۰	۱۵۰,۰۰۰	۷/۷۴
۱۲۷۷۵۰	دانشگاه فرهنگیان	۲۷,۴۹۷,۶۸۰	۴۱,۵۷۲,۶۸۱	۲۷,۴۹۷,۶۸۰	۶۶/۱۴
۱۲۷۸۰۰	سازمان آموزش و پرورش استثنایی	۱,۱۶۱,۵۰۰	۴,۰۰۷,۵۰۰	۱,۱۶۱,۵۰۰	۲۸/۹۸
۱۲۸۰۰۰	نهضت سوادآموزی	۹۵,۰۰۰	۳,۲۹۳,۶۳۳	۹۵,۰۰۰	۲/۸۸

د) اعتبارات دستگاه‌های ذیل وزارت آموزش و پرورش

مقایسه میان اعتبارات دستگاه‌های ذیل وزارت آموزش و پرورش در قانون و لایحه بودجه ۱۴۰۲ کل کشور در جدول ۵ گزارش شده است. مطابق این جدول تغییرات بودجه عمده دستگاه‌ها، به‌جز سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان، در بخش اعتبارات هزینه‌ای بوده و اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تغییری نداشته است. بودجه بخش‌هایی که دستخوش تغییر شده‌اند، به‌جز ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها، افزایشی بوده است؛ بودجه ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها به میزان ۰/۵۱ درصد یعنی ۹۲۰ میلیارد تومان کاهش یافته است و اما دستگاه‌هایی که بیشترین افزایش را در بودجه داشته‌اند، به‌شرح ذیل هستند:

■ ستاد وزارت آموزش و پرورش: ۸۵/۱۱ درصد افزایش بودجه هزینه (معادل ۱۵۸۱ میلیارد تومان)،

- فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان: ۱۱۵/۷۷ درصد افزایش بودجه هزینه‌ای (معادل ۵۰۰ میلیارد تومان)،
- اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش: ۱۱۴/۵۵ درصد افزایش بودجه هزینه‌ای (معادل ۵۰۰ میلیارد تومان)،
- سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور: ۲۲۳/۳۷ درصد افزایش بودجه هزینه‌ای و ۵ درصد افزایش بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای (مجموعاً معادل ۴۸۰ میلیارد تومان).

هـ) بررسی اعتبارات ردیف‌های متفرقه انتقال نیافته (جدول ۹ لایحه/ قانون)

تغییرات اصلی اعتبارات وزارت آموزش و پرورش که موجب کاهش سرجمع اعتبارات این دستگاه شده، در جدول ۹ لایحه/ قانون رقم خورده است. مطابق جدول ۶ دو ردیف «بهبودی و نوسازی فضاهای آموزشی وزارت آموزش و پرورش» و «پاداش پایان خدمت بازنشستگان» تغییرات جدی داشته‌اند. براساس اطلاعات آمده اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ردیف «بهبودی و نوسازی فضاهای آموزشی وزارت آموزش و پرورش» مجموعاً ۱۸۶۰ میلیارد تومان کاهش داشته است. همچنین با کاهش اعتبارات پاداش پایان خدمت بازنشستگان کل کشور از ۳۲ هزار میلیارد تومان به ۳۰ هزار میلیارد تومان، اعتبارات هزینه‌ای وزارت آموزش و پرورش نیز با اعمال سهم حدود ۸۰ درصدی از کل عدد در نظر گرفته شده، ۱۶۰۰ میلیارد تومان کاهش یافته است. در مجموع اعتبارات آموزش و پرورش در این جدول ۳۳۰۰ میلیارد تومان کاهش داشته است.

و) سرانه‌های دستگاه‌های منتخب

بر اساس بودجه تصویب شده و همچنین لایحه بودجه ۱۴۰۲، سرانه در آمد برای هر دانش‌آموز و جمعیت مخاطب دستگاه‌های منتخب در جدول ذیل گزارش شده است. مطابق اطلاعات آمده سرانه هر دانش‌آموز با احتساب کل اعتبارات آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۷۶/۹۷ میلیون ریال (۱۷/۶ میلیون تومان) بودجه که با تغییرات اعمال شده کاهش اندکی (۵۵۰ هزار تومان) یافته است. سرانه سایر دستگاه‌ها نیز در جدول قابل رؤیت است.

جدول ۴. سرانه دستگاه‌های وزارت آموزش و پرورش در لایحه بودجه ۱۴۰۲ (میلیون ریال)

درصد تغییر	سرانه براساس قانون	سرانه براساس لایحه	جمعیت مخاطبان (سال ۱۴۰۱)		عنوان دستگاه اصلی/ اجرایی
			آمار	شاخص	
۱/۲۴	۱۵۴/۸۷	۱۵۲/۹۷	۱۳,۵۱۰,۷۰۸	کل دانش‌آموزان دولتی	کل اعتبارات آموزش و پرورش
-۰/۳۱	۱۷۶/۴۲	۱۷۶/۹۷	۱۳,۵۱۰,۷۰۸	کل دانش‌آموزان دولتی	کل اعتبارات آموزش و پرورش (با احتساب جدول ۹)
۱۶/۳۹	۱۱/۳۶	۹/۷۶	۱۲۴,۶۷۴	دانش‌آموزان استعداد درخشان	سازمان ملی پرورش استعداد های درخشان
۱۱۵/۶۳	۰/۶۹	۰/۳۲	۱۳,۵۱۰,۷۰۸	کل دانش‌آموزان	فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان
۹/۴۳	۲۷۶/۲	۲۵۲/۳۹	۱۰,۵۰۰	دانشجویان	دانشگاه شهید رجایی
۱/۵۷	۳۵۹/۴۲	۳۵۳/۸۸	۱۱۷,۴۷۵	دانشجو معلمان و مهارت‌آموزان	دانشگاه فرهنگیان
۹/۹۹	۵۶/۰۵	۵۰/۹۶	۷۸,۶۳۷	دانش‌آموزان مدارس استثنایی	سازمان آموزش و پرورش استثنایی
۰/۰۹	۱۱/۳۸	۱۱/۳۷	۲۸۹,۴۹۶	سوادآموزان (۱۴۰۰)	نهضت سوادآموزی

بیشترین تغییر ایجاد شده مربوط به سرانه فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان بوده که از ۳۲۰ هزار تومان به ۶۹۰ هزار تومان افزایش داشته است.

جدول ۵. اعتبارات دستگاه‌های وزارت آموزش و پرورش در قانون و لایحه بودجه ۱۴۰۲ (جدول ۷- بدون احتساب اعتبارات متفرقه)

شماره طبقه‌بندی	عنوان دستگاه اصلی / اجرایی	اعتبارات هزینه‌ای			اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای			جمع		
		تغییر	قانون ۱۴۰۲	لایحه ۱۴۰۲	تغییر	قانون ۱۴۰۲	لایحه ۱۴۰۲	تغییر	قانون ۱۴۰۲	لایحه ۱۴۰۲
۱۲۷۵۰۰	وزارت آموزش و پرورش	۸۵/۱۱	۳۴,۳۸۶,۷۰۰	۱۸,۵۷۶,۷۰۰	۰	۱۳,۱۱۴,۵۰۰	۱۳,۱۱۴,۵۰۰	۰	۳۱,۶۹۱,۲۰۰	۳۱,۶۹۱,۲۰۰
۱۲۷۵۰۲	دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش	۰/۰۰	۱۴۵,۰۰۰	۱۴۵,۰۰۰	۰	۵,۴۰۰	۵,۴۰۰	۰	۱۵۰,۴۰۰	۱۵۰,۴۰۰
۱۲۷۵۰۳	وزارت آموزش و پرورش-ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها	-۰/۵۱	۱,۸۰۰,۸۳۰,۰۰۰	۱,۸۱۰,۰۳۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱,۸۱۰,۰۳۰,۰۰۰	۱,۸۰۰,۸۳۰,۰۰۰
۱۲۷۵۰۴	سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی	۱۸/۱۳	۱۶,۲۸۶,۰۰۰	۱۳,۷۸۶,۰۰۰	۰	۱۱,۴۰۰	۱۱,۴۰۰	۰	۱۳,۷۹۷,۴۰۰	۱۶,۲۹۷,۴۰۰
۱۲۷۵۰۹	وزارت آموزش و پرورش-کمک به تأمین سرانه دانش‌آموزی و حمایت و ارتقای پوشش تحصیلی افراد لازم‌التعلیم	۰	۴۹,۶۱۸,۸۲۷	۴۹,۶۱۸,۸۲۷	۰	۰	۰	۰	۴۹,۶۱۸,۸۲۷	۴۹,۶۱۸,۸۲۷
۱۲۷۵۱۲	سازمان مدارس غیردولتی و مرکز توسعه مشارکت‌های مردمی	۰	۱,۲۷۶,۰۰۰	۱,۲۷۶,۰۰۰	۰	۳۷۷,۳۶۶	۳۷۷,۳۶۶	۰	۱,۶۵۳,۳۶۶	۱,۶۵۳,۳۶۶
۱۲۷۵۱۷	سازمان ملی پرورش استعداد‌های درخشان	۱۷/۴۱	۱,۳۴۹,۰۰۰	۱,۱۴۹,۰۰۰	۰	۶۸,۰۰۰	۶۸,۰۰۰	۰	۱,۲۱۷,۰۰۰	۱,۴۱۷,۰۰۰
۱۲۷۵۲۰	وزارت آموزش و پرورش-فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان	۱۱۵/۷۷	۹,۳۱۹,۰۰۰	۴,۳۱۹,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۴,۳۱۹,۰۰۰	۹,۳۱۹,۰۰۰
۱۲۷۵۴۱	وزارت آموزش و پرورش-کمک به صندوق ذخیره فرهنگیان پس از تصویب اساسنامه	۰	۶۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۶۰۰,۰۰۰	۶۰۰,۰۰۰
۱۲۷۵۴۲	دانشگاه شهید رجایی	۱۰/۶۷	۲,۵۹۳,۰۰۱	۲,۳۴۳,۰۰۱	۰	۳۰۷,۰۸۳	۳۰۷,۰۸۳	۰	۲,۶۵۰,۰۸۴	۲,۹۰۰,۰۸۴
۱۲۷۵۹۳	وزارت آموزش و پرورش-خرید خدمات آموزش عمومی و برون‌سپاری در آموزش‌های فنی حرفه‌ای و کارودانش	۰	۱۳,۸۳۶,۰۰۰	۱۳,۸۳۶,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۱۳,۸۳۶,۰۰۰	۱۳,۸۳۶,۰۰۰
۱۲۷۵۹۴	وزارت آموزش و پرورش-اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش	۱۱۴/۵۵	۹,۳۶۵,۰۰۰	۴,۳۶۵,۰۰۰	۰	۰	۰	۰	۴,۳۶۵,۰۰۰	۹,۳۶۵,۰۰۰
۱۲۷۵۹۷	سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک	۹/۱۵	۱,۷۸۹,۰۰۰	۱,۶۳۹,۰۰۰	۰	۳۰۰,۰۰۰	۳۰۰,۰۰۰	۰	۱,۹۳۹,۰۰۰	۲,۰۸۹,۰۰۰
۱۲۷۶۰۰	سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور	۲۲۳/۳۷	۱,۸۸۲,۰۰۰	۵۸۲,۰۰۰	۵	۷۸,۰۳۲,۵۰۰	۷۴,۵۳۲,۵۰۰	۵	۷۵,۱۱۴,۵۰۰	۷۹,۹۱۴,۵۰۰
۱۲۷۷۵۰	دانشگاه فرهنگیان	۱/۶۴	۴۰,۳۲۲,۶۸۱	۳۹,۶۷۲,۶۸۱	۰	۱,۹۰۰,۰۰۰	۱,۹۰۰,۰۰۰	۰	۴۱,۵۷۲,۶۸۱	۴۲,۲۲۲,۶۸۱
۱۲۷۸۰۰	سازمان آموزش و پرورش استثنایی	۱۱/۵۰	۳,۸۷۷,۵۰۰	۳,۴۷۷,۵۰۰	۰	۵۳۰,۰۰۰	۵۳۰,۰۰۰	۰	۴,۰۰۷,۵۰۰	۴,۴۰۷,۵۰۰
۱۲۸۰۰۰	نهضت سوادآموزی	۰	۳,۲۸۰,۱۳۳	۳,۲۸۰,۱۳۳	۰	۱۳,۵۰۰	۱۳,۵۰۰	۰	۳,۲۹۳,۶۳۳	۳,۲۹۳,۶۳۳
۲۸۴۰۰۰	شرکت سهامی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۰/۱۴	۶,۸۴۱,۸۰۰	۶,۸۴۱,۸۰۰	۹	۱۲۱,۶۵۶	۱۱۱,۶۵۶	۹	۶,۹۵۳,۴۵۶	۶,۹۶۳,۴۵۶
۲۴/۱	جمع کل اعتبارات وزارت آموزش و پرورش	۱/۱۲	۱,۹۹۷,۵۹۷,۶۴۲	۱,۹۷۵,۵۳۷,۶۴۲	۴	۹۴,۷۸۱,۴۰۵	۹۱,۲۷۱,۴۰۵	۴	۲,۰۶۶,۸۰۹,۰۴۷	۲,۰۹۲,۳۷۹,۰۴۷

جدول ۶. اعتبارات ردیف‌های متفرقه انتقال نیافته در جدول ۹ لایحه و قانون بودجه ۱۴۰۲

تغییر کل	قانون ۱۴۰۲			لایحه ۱۴۰۲			عنوان	شماره طبقه بندی در قانون	شماره طبقه بندی در لایحه
	جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای	جمع کل	تملك دارایی‌های سرمایه‌ای	هزینه‌ای			
۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۰	۱,۰۰۰	۱,۰۰۰	۰	اعتبارات موضوع بند «ب» ماده (۶۵) قانون الحاق مواردی به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	۲۲-۵۳۰۰۰۰	۲۳-۵۳۰۰۰۰
۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۴,۰۰۰,۰۰۰	۰	وزارت آموزش و پرورش-بازسازی و نوسازی فضاهای آموزشی، پرورشی و ورزشی از محل حساب ذخیره ارزی	۳۸-۵۳۰۰۰۰	۳۹-۵۳۰۰۰۰
۰	۸,۲۰۰,۰۰۰	۸,۲۰۰,۰۰۰	۰	۸,۲۰۰,۰۰۰	۸,۲۰۰,۰۰۰	۰	وزارت آموزش و پرورش-توسعه عدالت آموزشی، نوسازی و مقاوم‌سازی و خرید تجهیزات برای مدارس روستایی-موضوع وصول مالیات بنگاه‌های اقتصادی زیرمجموعه نیروهای مسلح و ستاد اجرایی فرمان امام (ره) - ماده (۷۸) قانون الحاق برخی مواد به قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت (۲)	۴۵-۵۳۰۰۰۰	۴۶-۵۳۰۰۰۰
-۶۲	۱۱,۴۰۰,۰۰۰	۱۱,۴۰۰,۰۰۰	۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۳۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	بهسازی و نوسازی فضاهای آموزشی وزارت آموزش و پرورش	۴۷-۵۳۰۰۰۰	۴۸-۵۳۰۰۰۰
۰	۲۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۶,۰۰۰,۰۰۰	۱۰,۰۰۰,۰۰۰	اعتبار موضوع ۲۷/۰ درصد مالیات بر ارزش افزوده درصد سهم وزارت آموزش و پرورش	۱۰۵-۵۳۰۰۰۰	۷۶-۵۳۰۰۰۰
-۶/۲۵	۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۰	۲۴۰,۰۰۰,۰۰۰	۲۵۶,۰۰۰,۰۰۰	۰	۲۵۶,۰۰۰,۰۰۰	پاداش پایان خدمت بازنشستگان (اعمال سهم ۸۰ درصدی آموزش و پرورش از کل عدد در نظر گرفته شده)	۵۵۰۰۰۰-۴۷	۵۵۰۰۰۰-۴۹
	۱,۶۰۰,۰۰۰	۰	۱,۶۰۰,۰۰۰	-	۰	-	کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان	۱۷۶-۵۵۰۰۰۰	-
-۱۰/۱۸	۲۹۱,۲۰۱,۰۰۰	۳۹,۶۰۱,۰۰۰	۲۵۱,۶۰۰,۰۰۰	۳۲۴,۲۰۱,۰۰۰	۵۸,۲۰۱,۰۰۰	۲۶۶,۰۰۰,۰۰۰	جمع		

ز) اعتبارات برنامه‌ای ذیل دستگاهها

در جدول ۷ قانون بودجه اطلاعاتی تکمیلی ذیل برخی از ردیف‌ها درج شده است که در لایحه این توضیحات نیامده بود. در این اعتبارات که از اعتبارات عمومی هزینه‌ای می‌باشد، برخی از برنامه‌های عملیاتی تعیین شده که مشابه جدول اطلاعات تکمیلی در سال‌های گذشته است. در مجموع به نظر می‌رسد عمدتاً آنچه که در فرایند تصویب قانون بودجه در مجلس شورای اسلامی به دستگاه‌ها افزوده شده است در قالب این برنامه‌ها می‌باشد؛ هر چند که جمع برخی از ردیف‌ها همچون دانشگاه فرهنگیان یا ستاد وزارت آموزش و پرورش با کل مبلغ افزوده شده به اعتبارات این دستگاه برابری دقیق ندارد. این اطلاعات در جدول ذیل آمده که از آن نکاتی قابل برداشت است:

■ عناوین برنامه‌ها که برخی از آنها عمدتاً سال‌های گذشته در تفاهم‌نامه‌های فی‌مابین وزارتخانه آموزش و پرورش و سازمان برنامه و بودجه قید می‌شد و در قانون بودجه نمی‌آمد، در سال ۱۴۰۲ در قانون آمده است. گویا عملکرد ناقص سازمان برنامه و بودجه از تخصیص کامل به این برنامه‌ها، قانونگذار را ملزم کرده است که به صورت مستقیم به آنها اشاره کند.

■ برخی از اعتبارات مربوط به امور پرورشی و فرهنگی ذیل برنامه‌های عملیاتی ستاد در نظر گرفته شده است. در حالی که «فعالیت‌های پرورشی و امور تربیتی دانش‌آموزان» دارای ردیف مجزا می‌باشد. در مجموع می‌توان گفت که در برنامه‌های مذکور با احتساب بودجه تشکل‌های دانش‌آموزی ۲.۶۱۰.۰۰۰ میلیون ریال (معادل ۲۶۱ میلیارد تومان) بودجه پرورشی و امور فرهنگی در نظر گرفته شده است.

■ هزینه توزیع شیر رایگان که در سنوات گذشته در بودجه ردیف‌های متفرقه قرار می‌گرفت در قانون جاری ذیل ستاد وزارت آموزش و پرورش تعیین شده است. البته مبلغ در نظر گرفته شده که معادل ۳۰۰ میلیارد تومان است از مبلغ در نظر گرفته شده در سال ۱۳۹۹ نیز که ۴۵۰ میلیارد تومان بوده، نیز کمتر می‌باشد در حالی که شیر از آن سال تا امروز افزایش قیمت چشمگیری داشته است.

■ برخی از بودجه‌های مجزا برای استان‌ها و شهرهایی همچون دانشگاه فرهنگیان کهگیلویه و بویراحمد و دانشگاه شهید رجایی رشت در نظر گرفته شده که چرایی استثنا شدن آنها به ظاهر مشخص نیست. به‌ویژه آنکه هنوز در رشت دانشگاه شهید رجایی احداث نشده است و مبلغ در نظر گرفته شده نیز برای احداث این دانشگاه کفایت نخواهد کرد.

جدول ۷. برنامه‌های عملیاتی تعریف شده ذیل بودجه دستگاه‌های وزارت آموزش و پرورش (میلیون ریال)

اعتبار	عنوان برنامه	عنوان دستگاه اصلی / اجرایی
۱,۰۰۰,۰۰۰	خرید تجهیزات هنرستان‌ها و مدارس کارودانش	ذیل ۱۳۷۵۰۰- وزارت آموزش و پرورش
۲,۰۰۰,۰۰۰	تغذیه مدارس شبانه‌روزی سراسر کشور	
۵۰,۰۰۰	مدارس شاهد و ایثارگران	
۲۰۰,۰۰۰	پیاده‌سازی هوش مصنوعی در مدارس متوسطه اول	
۲۱۰,۰۰۰	تجهیز کارگاه‌های پژوهش‌سراها و برنامه‌های آن	
۸۰۰,۰۰۰	ایاب‌وذهاب دانش‌آموزان روستایی («مدارس سرویس مرکزی»)	
۱,۰۰۰,۰۰۰	باشگاه دانش‌پژوهان جوان- برنامه المپیادها و مسابقات	
۸۰,۰۰۰	سازمان دانش‌آموزی	
۸۰,۰۰۰	بسیج فرهنگیان	
۱۵۰,۰۰۰	بسیج دانش‌آموزی	
۲۵۰,۰۰۰	دارالقرآن‌ها	
۳۰۰,۰۰۰	فعالیت‌های پرورشی و کاهش آسیب‌های اجتماعی	
۸۰,۰۰۰	پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش	
۴۰۰,۰۰۰	تعمیر و نگهداری سیستم‌های گرمایشی مدارس	
۳۰۰,۰۰۰	تأمین وسایل خوابگاهی و آشپزخانه‌های مدارس شبانه‌روزی	
۱,۶۰۰,۰۰۰	بابت نگهداری و تجهیزات و تکمیل اردوگاه‌های دانش‌آموزی و برگزاری اردوها	
۵۰,۰۰۰	اتحادیه انجمن‌های اسلامی	
۹۰,۰۰۰	فعالیت‌های تربیت‌بدنی و ارتقا سلامت دانش‌آموزان-فدراسیون ورزش‌های دانش‌آموزی	
۳,۰۰۰,۰۰۰	توزیع شیر مدارس	
۱,۰۰۰,۰۰۰	تکمیل مدرسه شارجه امارات، عمان و ترکیه و سایر	
۱,۸۰۰,۰۰۰	فعالیت‌های تربیت‌بدنی و ارتقا سلامت دانش‌آموزان-تجهیز و نگهداری سالن‌های ورزشی	
۸۰,۰۰۰	ستاد همکاری‌های حوزه و آموزش و پرورش	
۴۰۰,۰۰۰	مدارس عشایری	
۴۰,۰۰۰	مدرسه ماندگار البرز تهران جهت توسعه برگزاری کلاس‌های آموزشی به خصوص کنکور برای شهرهای مرزی کشور از طریق شبکه‌های مجاز	
۷۰۰,۰۰۰	کیفیت‌بخشی مدارس ابتدایی، جذب بازمانده‌های از تحصیل و مدارس شبانه‌روزی روستایی	
۱۰۰,۰۰۰	توسعه اقامه نماز در مدارس و تعمیق معارف آن (هر استان ۳ میلیارد ریال)	
۲,۵۰۰,۰۰۰	تدوین کتب درسی و تولید بسته‌های تربیتی و یادگیری	ذیل ۱۳۷۵۰۴- سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی
۱۵۰,۰۰۰	تربیت دبیر	ذیل ۱۳۷۵۴۲- دانشگاه شهید رجایی
۱۰۰,۰۰۰	دانشگاه شهید رجایی رشت	ذیل ۱۳۷۵۹۷- سازمان ملی تعلیم و تربیت کودک
۱۵۰,۰۰۰	کمک به استان‌ها و ستاد	ذیل ۱۳۷۶۰۰- سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس
۱,۳۰۰,۰۰۰	کمک به اداره کل استان‌ها	ذیل ۱۳۷۷۵۰- دانشگاه فرهنگیان
۵۰,۰۰۰	استان کهگیلویه و بویراحمد	ذیل ۱۳۷۸۰۰- سازمان آموزش و پرورش استثنایی
۳۰۰,۰۰۰	تقویت برنامه‌های فرهنگی، تربیتی، زیارتی و ساماندهی مزار شهدای گمنام	
۴۰۰,۰۰۰	کمک به توان‌بخشی دانش‌آموزان استثنایی (تجهیزات و برنامه‌ها)	

(ح) تبصره‌های مهم مرتبط با آموزش و پرورش

بخشی از مهم‌ترین تبصره‌های مختص وزارت آموزش و پرورش که در قانون بودجه ۱۴۰۲ به تصویب رسیده، در جدول ذیل گزارش شده است. در این جدول تنها آن دست از تبصره‌هایی آمده که در مجلس به لایحه بودجه افزوده شده است یا دستخوش تغییراتی جدی شده‌اند.

جدول ۸. تغییرات تبصره‌های مرتبط با آموزش و پرورش در قانون بودجه ۱۴۰۲ نسبت به لایحه بودجه

تبصره / بند / جزء	موضوع متن	تغییر نسبت به لایحه
جزء (۳) بند (ک) تبصره (۱۱)	اعطای درآمدهای حاصل از فروش مواد اولیه قیر (وکیوم باتوم) از محل تحول نفت خام به وزارت آموزش و پرورش (سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور برای نوسازی مدارس و فضاهای آموزشی و فرهنگی وزارت آموزش و پرورش و همچنین پردیس‌های دانشگاه فرهنگیان، دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی و کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان) پنج درصد (۵٪)	افزوده شدن عنوان وزارتخانه آموزش و پرورش و سهم آن و دستگاه‌های ذیل آن که ذکر نام کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان در آن قابل توجه است.
بند (د) تبصره (۵)	اجازه به شهرداری‌های کشور و سازمان‌های وابسته برای انتشار اوراق مالی اسلامی ریالی تا سقف یکصدوهشتاد هزار میلیارد (۱۸۰.۰۰۰.۰۰۰.۰۰۰) ریال جهت توسعه حمل‌ونقل عمومی و تأمین خدمت (سرویس) ایاب‌وذهاب دانش‌آموزان استثنایی.	الحاقی
جزء (۵) بند (الف) تبصره (۶)	تکلیف وزارتخانه‌های نفت و نیرو به ارائه تخفیف تا پنجاه درصد (۵۰٪) به مدارس و خوابگاه‌های متاهلی که حداقل پنجاه درصد (۵۰٪) آن توسط خیرین ساخته می‌شود، برای حق انشعاب، توسعه شبکه، حق وصل شمارشگر (کنتور) آب، برق، گاز و فاضلاب و افزایش جریان الکتریکی (آمپراژ).	تغییر «اجازه» به «تکلیف» و افزوده شدن «خوابگاه‌های متاهلی» به دایره شمول تخفیف.
جزء (۴) بند (ن) تبصره (۶)	حذف معافیت‌های مالیاتی تمام مؤسسات آموزشی و کمک‌آموزشی از جمله مؤسسات کنکور دانشگاه‌ها اعم از کنکور سراسری و کنکورهای تحصیلات تکمیلی (کارشناسی‌ارشد و دکترا) و انتشارات کمک‌آموزشی.	افزوده شدن مؤسسات آموزشی
بند (ف) تبصره (۶)	تکلیف دولت به پرداخت سهم چهل درصدی (۴۰٪) آموزش و پرورش از بیست‌وهفت صدم درصد (۲۷/۰٪) از کل نه درصد (۹٪) مالیات بر ارزش افزوده برای توسعه ورزش مدارس.	تدبیر ضمانت اجرایی با الحاق جزء (۴): «اعتبار موضوع این بند به صورت صددرصد (۱۰۰٪) تخصیص یافته تلقی و تصرف در آن در حکم تصرف غیرقانونی در وجوه و اموال دولتی است».
بند (س) تبصره (۹)	تکلیف وزارت آموزش و پرورش به واریز اعتبارات مربوط به تأمین سرانه دانش‌آموزی به حساب مدارس سراسر کشور بدون کسر هرگونه وجه.	الحاقی
بند (ع) تبصره (۹)	تکلیف شوراهای برنامه‌ریزی استان به اختصاص پنج درصد (۵٪) از اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استانی به منظور توسعه زیرساخت‌های گردشگری، مرمت بافت تاریخی، حوزه‌ها و مصلی‌های نیمه‌تمام، اردوگاه‌های کشوری و استانی آموزش و پرورش، مساجد نیمه‌تمام استان و اجرای قانون حمایت از خانواده و جوانی جمعیت.	الحاقی

جمع بندی

بر اساس آنچه که ذکر شده نکات ذیل را می‌توان استنباط کرد:

- با وجود افزایش اعتبارات برخی از دستگاه‌های ذیل وزارت آموزش و پرورش اما کلیت بودجه به دلیل کاهش ردیف‌های متفرقه اعمال نشده (جدول ۹ قانون بودجه) با ۰/۳۱ درصد (معادل ۷۴۳ میلیارد تومان) کاهش همراه بوده است.
- عمده افزایش بودجه دستگاه‌های ذیل وزارت آموزش و پرورش (جدول ۷ قانون بودجه) در بودجه هزینه‌ای بوده و در مجموع بودجه هزینه‌ای وزارت آموزش و پرورش ۱/۱۲ درصد (معادل ۲۲۰۶ میلیارد تومان) افزایش داشته است.
- بیشترین تغییر درصدی در بودجه‌های هزینه‌ای مربوط به «سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور» با ۲۲۳/۳۷ درصد (معادل ۱۳۰ میلیارد تومان) است و بیشترین تغییر ریالی در بودجه‌های هزینه‌ای مربوط به «ستاد وزارت آموزش و پرورش» با ۱۵۸۱ میلیارد تومان (معادل ۸۵/۱۱ درصد) افزایش است.
- تنها تغییر در بودجه تملک دارایی‌های سرمایه‌ای جدول ۷ در بودجه «سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس کشور» به میزان ۵ درصد (معادل ۳۵۰ میلیارد تومان) و «شرکت سهامی کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان» به میزان ۹ درصد (معادل ۱ میلیارد تومان) افزایش داشته است.

